

REMISSYTTRANDE

Datum
2022-10-07

Dnr
2022/3869

Regeringskansliet
Socialdepartementet
s.remissvar@regeringskansliet.se
cc: carolin.jarlehag@regeringskansliet.se.

Delbetänkandet Stärkt arbete med att bekämpa bidragsbrott. Administrativt sanktionssystem och effektivare hantering av misstänkta brott (SOU 2022:37)

(Departementets diarienummer S2022/02964)

Justitiekanslern motsätter sig inte förslaget att införa sanktionsavgifter för mindre allvarliga brott, men vill framföra följande synpunkter.

Som utredningen konstaterar är sanktionsavgiften en form av straff. Förfarandet måste därför omgärdas av tillräckliga rättssäkerhetsgarantier. En brist som kan noteras är att utredningen inte närmare berör den processuella problematik som uppstår när olika typer av mål som rör samma felaktiga utbetalning kan komma att hanteras av olika instanser samtidigt (s. 788).

Utredningen har inte kommenterat hur sanktionsmyndigheten ska hantera en situation om t.ex. assistansersättning där såväl en fysisk som juridisk person lämnat en oriktig uppgift. Utredningen klargör inte om myndigheten då ska ha möjlighet att välja vem som ska påföras avgiften eller om båda (t.ex. assistansbolag och assistansberättigad) kan påföras densamma. Utredningen berör inte heller närmare om en grund för att sätta ned sanktionsavgiften är att en myndighet på något sätt har bidragit till att en oriktig uppgift har lämnats eller anmälningsskyldighet inte fullgjorts i tid. Vidare saknas en redogörelse för hur en situation där såväl den enskilde som myndigheten har agerat felaktigt ska hanteras.

Det är viktigt att de myndigheter och de befattningshavare som ska besluta om sanktionsavgift har tillräcklig kompetens. De bedömningar och avvägningar som kan komma i fråga kan sannolikt var relativt komplicerade (t.ex. frågan om det föreligger skäl att sätta ned avgiften eller frågan om en frivillig rättelse skett). Det kan därför sättas i fråga på vilket sätt det ska säkerställas att tillräcklig kompetens finns inom de olika myndigheterna samt om det är lämpligt att delegera beslutsfattandet i alltför stor utsträckning (t.ex. från en kommunal nämnd till enskilda tjänstemän).

Enligt utredningen (avsnitt 8.13) är avsikten att myndigheters och arbetslöshetskassors beslut om sanktionsavgift ska kunna överklagas till allmän förvaltningsdomstol. Detta kan behöva klargöras eftersom 12 § i den föreslagna lagen i sin nuvarande utformning lämnar utrymme för olika tolkningar.

Yttrandet har föredragits av Annika Grönlund. I ärendets beredning har även byråchefen Daniel Kjellgren deltagit.

Mari Heidenborg